“భద్రుడు, హాండ్సమ్, భద్రం, ఆ చిలకమ్మల్ని చూడు.”

థియేటర్ కాంపౌండ్ బయటకొచ్చి [illegible] గోల్డ్ ఫ్లేక్ [illegible] దిక్కులు చూస్తూ [illegible] అన్నాడు.

[illegible] నిల్చుని [illegible] తాపీగా వస్తాడు [illegible].

“చిలకమ్మలా— ఎక్కడ్డ, సార్?”

రాజారావు చూపించాడు. [illegible] బుకింగ్ దగ్గర [illegible] ఆడవాళ్ళు [illegible] ఉన్నారు. వాళ్ళ [illegible] చిలకమ్మలు [illegible]. [illegible] చూసి భద్రం [illegible]:

“[illegible] లేదు, సార్.”

“[illegible] చెప్పి [illegible]?”

“[illegible] చిలకమ్మలను [illegible].”

రాజారావు [illegible] న్నాడు.

“ముందు నీ పని బాగుందోయ్... ఇంతకీ... నీకు తెలుసా?”

“తెలియకేముందీ [illegible] [illegible] పండు లన్నాను.”

“ఓకే! అయితే ఇంకేం, మా చెయిర్మన్ [illegible] ఉంటాడు. చూశావా, నా [illegible] ఎంత ఖచ్చితంగా ఉందో!”

భద్రం చురుక్కున చూశాడు. [illegible] తల వంచుకుని [illegible] విప్పుతూ అన్నాడు:

“పొరబడ్డారు, మాస్టారూ. అవి తేలుకాడికి చిక్కని చిలకమ్మలు.”

“ఎట్లాగ?”

“ఎట్లా అంటే? వాళ్ళు చెయిర్మన్‌ను కలుసుకోగా చూసినట్టు మన [illegible] ఎవరూ చెప్పుకోలేదు గనక, వాళ్ళ కింత [illegible] ఏ ఇంక్రిమెంటూ శాంక్షన్ అవ్వలేదు గనక, ఏడాది నుంచీ ఊరికే ట్రాన్స్‌ఫరు ఆర్డర్లు [illegible] వాళ్ళు అందుకుంటున్నారు గనక. ఇంకా చెప్పాలంటే నాకు తెలిసినంతగా మన ఐ.ఏ.ఎస్. [illegible] ఇంతవరకు ఏమీ [illegible] గనక. చాలా?”

“ఇదిదంతా [illegible] చెప్పావోయ్, పంతులూ!” రాజారావు గాలిలోకి రెండు రింగులు ఊదాడు. “కానీ, మనం ఉంది చూశావా— ఏది— ఈ భగీరథుడు తలుచుకుంటే కాని కార్యమేదయినా నువ్వు చూశావా?”

“నిజం. తప్పకుండా ప్రయత్నం చెయ్యండి. కాని, ఒక్క మనవి. తమకు సంక్రమించబోయే రెండు బాటా జత ల్లోనూ ఆ విరుపుది నాకు దానం చెయ్యండి. [illegible] ఉంది. [illegible].” [illegible] భద్రం [illegible] అయింది.

రాజారావు [illegible] కుంది.

“ఏం, సార్?”

“ఏం లేదు, గుండె. సెకండు బెల్లయింది.” భద్రం రాజారావు చెయ్యి పట్టుకుని [illegible] పోయాడు.

* * *

[illegible] పాటు ఆనందం [illegible] వచ్చాడు భద్రం. [illegible]. ఇద్దరూ [illegible].

“[illegible] ఆదరంగాలో [illegible] ఉన్నారు— [illegible]” అడిగాడు రాజారావు.

“[illegible] వెళ్ళిన చెయిర్మన్ ఓ నెల రోజులు [illegible]. ఎగిరిపోయి [illegible] చెప్పాడనుకున్నా [illegible] నే వచ్చేశాడు. [illegible] కబురుపెట్టింది. [illegible] వెళ్ళాలి. [illegible] ఉద్యోగమండీ [illegible].”

“[illegible] చూశావు, చెయిర్మన్ దగ్గర [illegible], వెధవదన్ని [illegible]. అయినా, నాకు తెలియక అడుగుతాను, తల పైన ఓ చెయ్యి, కింద ఓ [illegible], ఆ రెంటి కిందా బొరవాపిన [illegible]— ఈ శాస్త్రమంతా నమిలి [illegible] కూర్చోక, నీ కీ వైరాగ్య [illegible]! మిస్టర్ భద్రం, లెర్న్ టు ఎంజాయ్ అండ్ లివ్ ది లైఫ్.”

ఆగి సిగరెట్టు వెలిగించుకున్నాడు రాజారావు.

భద్రం కొంచెం సేపు ఆలోచనలో మునిగిపోయాడు. తేరుకుని అన్నాడు:

“ఎన్‌జాయ్‌మెంటా?”

“అవునయ్యా, ఆనందం. భాష్యకారు లేమన్నారు? ‘గురుర్బ్రహ్మ, జ్యోతిర్బ్రహ్మ, నాదం బ్రహ్మ’— అని కదా! ఈ కోవ లోదే ‘ఆనందో బ్రహ్మ’. అంటే మానవుడు ఎప్పటికైనా బ్రహ్మానందాన్ని చేరుకో [illegible] అన్నీ, ఈ కార్యక్రమానికి ఆహారం ఆనందమనేను! అంటే, ఆనందాన్ని అనుభవించటం మనిషికి అవశ్యం గదా!

ఇక్కడింకో విషయం నీకు జ్ఞాపకం చెయ్యాలి. ‘పెళ్ళి అనేది మంచి పనంటాతే, ఒక మంచి పనిని ఎన్ని పర్యాయాలు [illegible] చెయ్యవచ్చును గనక, పెళ్ళి మీద పెళ్ళి చాలా సార్లు చేసుకో’ అన్నాడు [illegible]. చదివావా?”

“చదివాను.”

“మరిహాకేం? ఆనందాన్ని [illegible] మించినదే గనక ఆనుభవం [illegible] అనుభవం, ఆ రెంటి పక్కా మరో అనుభవం. ఈ మూడింటి మీద మరొకటి— ఇలా ఆనందాల పిరమిడ్ను నిర్మించుకుంటూ పో. నీ పిరమిడ్ ఎత్తు పెరగాలేగాని, ఆ బ్రహ్మం ఏదో నీకు కనబడకపోతుందా? నా మాట విను. [illegible]. ఆదివారం నాటి అడ్వెంచర్ ఆరు [illegible] ఫలితాన్ని ఇవాళ లోపు, వారంలోను నీకు ప్రసాదించ [illegible].”

“ఈ గీతోపదేశాలకేం గాని, నీ [illegible].”

భద్రం ఆలోచనల్లోంచి తేరుకున్నాడు.

“అవ్, [illegible]? మా మామయ్య [illegible].”

“అదేమిటి, మీ మామయ్య అమ్మితే అరిపైన చెయ్యడన్నావు, పిల్లకేమో పెళ్ళి కళ్ళిన్నావు. ఇదేమి సంబంధమయ్యా!”

“మా కర్మం కాదులెండి. అయిన వాళ్ళే పేచి చేసుకోకపోతే, ఆ పిల్లను [illegible] కన్నెత్తి చూడదు. ఎప్పి పోయేలోపున ఒక్క మంచి పనైనా చెయ్యాలనీ, దాన్ని స్మరించుకుంటూ చచ్చి పోవాలనీ నే ననుకుంటూ ఉంటాను.”

“హరి పిచుగా! హఠాత్తుగా [illegible] బరువు పోసే మాట అన్నావే! పదోనాన్!”

ఇద్దరూ కిళ్ళీకొట్టు దగ్గరికి వచ్చారు. కోకాకోలాలు తాగారు. “చిలకొట్టు లింకా లేదన్నే ఉంది. నువ్వే [illegible], నే విప్పిస్తుండు” అన్నాడు రాజారావు. ఓ గోల్డ్ ఫ్లేక్ వెలిగించాడు. మళ్ళీ నడక సాగించారు. రాజారావు అందుకున్నాడు:

“[illegible], ఇదయినా విను. రేపో మాపో పెళ్ళవుతుంది. ఆ ఆడకూతుర్ని ఆనంద పరచటానికి కావలసిన అనుభవం [illegible] అయినా నీకు లేదుగదా! అందుకనే ఇలా చెయ్యి. అప్పాయింట్‌మెంటు ఆర్డర్ను తొక్కిపెట్టు; లేదా తొక్కి పెట్టించు. నిద్ర [illegible] ముద్ర పడదని లోపాయికారిగా అందించు. ఇహ చూడు, ఆ ముద్ర కోసం [illegible] పురుగులాంటి భద్రకాళి అయినా తన రౌద్రాన్ని వదిలి భద్రంగా నిన్ను చేరి [illegible] మంద్రస్వరంతో ‘నా బతుకు భద్రము కావింపుమో, వీరభద్రా!’ అని ఎల్లా అలమటిస్తుందో! మా స్వామివారి ‘నివేదన’ తరవాతనే నీ ‘ఆరగింపు’ అన్నది మాత్రం మరిచిపోకు. కొంపదీసి ‘నేను’లో [illegible] పడేవు సుమా! అలా అంటే పని జరక్కుండా నీకు నువ్వే జాగ్రత్త పడాలి. ఇంతకీ ‘నేను’ గురించి ఓ కాళిదాసు ఏమన్నాడో తెలుసా?

అవ్ ఈజ్ ఎ స్లేవ్,
ఇట్ జర్నీస్ వైల్ బర్నింగ్ యు,
సో, లస్ట్ ఆజ్ బెస్ట్:
ఇట్ లివ్స్ వైల్ ఎవ్రీవెనింగ్ యు.”

రాజారావు ఆపాడు. ఆపి భద్రం ముఖంలోకి చూశాడు. పశ్చిమాన అరుణ వర్ణం అలుముకున్నట్టు భద్రం ముఖంలో చిరాకు వ్యాపిస్తోంది. రాజారావు మళ్ళీ ఎత్తుకున్నాడు:

“చూడవయ్యా, నీ చుట్టూ ఉన్న సృష్టిని చూడు. ప్రతి ప్రాణీ సుఖం కోసం పాకులాడుతోంది. [illegible] పాడం కొరుతోంది. ఆడనెమలి కోసం మగనెమలి పురి విప్పి డాన్సు చేస్తోంది. [illegible] చూస్తావేం? [illegible] తిండి విషయం అంటావా, పెద్ద చేప చిన్నచేపను తింటోంది; పెద్ద మృగం చిన్న మృగాన్ని తింటోంది. ఇలాంటి ఉదాహరణలు అన్నీ, ఇంక అన్నీ. ఆ పైన ఎన్నో! ఇప్పటికైనా తెలివి తెచ్చుకో!”

ఇద్దరూ నడుస్తున్నారు. [illegible] బస్సుడిపో దాటారు. ఫుడ్ కార్పొరేషను గోడౌన్లు వెనకబడ్డాయి. ఊరు పొలిమేర దాటి చాలా దూరం వచ్చేశారు. రోడ్డు దిగి, చెరుకు తగలబెట్టిన చేలో [illegible] చోటికి చేరారు ఇద్దరూ.

భద్రం కూర్చున్నాడు.

రాజారావు కూర్చోబోతూ సిల్కు లాల్చీలో వెతుక్కున్నాడు. గోల్డ్ ఫ్లేక్ పెట్టె లేదు. మొహంలో ముందర కంగారు, ఆ తరవాత చికాకు తొంగి చూశాయి.

“కిళ్ళీకొట్లో సిగరెట్టు పాకెట్టు తీసుకున్నాను కాదుటోయ్, భద్రం? ఏమైందంటావు?”

భద్రం తన కేమీ తెలియదన్నట్టు పెదవి విరిచాడు.

“సర్లే, వెళ్ళేటప్పుడు ఇంకోటి తీసుకుందాం.”

రాజారావుకూడా కూర్చున్నాడు. నడుం వాల్చి, మోచేతుల మీద ఆని, కాలుమీద కాలు వేసుకుని కూర్చున్నాడు.

ఉన్నట్టుండి భద్రం అడిగాడు: “మాస్టారూ, మీరు కాలేజీలో చెప్పే ఫిలాసఫీ ఇదేనా?”

రాజారావు అలవోకగా ఓ చిర్నవ్వు విసిరాడు. అన్నాడు:

“నాయనా, ఈ ఫిలాసఫీ ఒకళ్ళు చెప్పేది, ఇంకోళ్ళు నేర్చుకునేది కాదు. జీవితమే నేర్పుతుంది. అసలు జీవిత మంటే ఏమిటి? అది ఒక ఎల్లిప్స్. అంటే, రెండు కేంద్రాలున్న వృత్తం. కోడిగుడ్డు పీడ ఆకారంలో ఉంటుంది. అన్నట్టు, నువ్వు లెక్కలవాడివేగా? నీకు

— గుండు సుబ్రహ్మణ్య దీక్షితులు

చెప్పనక్కర్లేదు. ఇవి అలాగే ఎప్పటికీ రెండూ రెండు కేంద్రాలు. వివిధ జీవితమైనా ఈ కేంద్రాల చుట్టూ తిరుగుతూ ఉంది! అయితే, అందరూ సమ్మోహితులు కాలేరు. అలా కాలేని వాళ్ళ జీవితాలు [illegible] లాగా నిలిచిపోయి అనంతంలోకి దూసుకుపోతాయి. మరి ఇహ ఆ [illegible] కళ్ళు, ఇంకా [illegible] [illegible] ఉంటారు [illegible], వాళ్ళ జీవితాలు [illegible]. [illegible] కేంద్రం. [illegible] అనంతంలోకి దూసుకుపోయినా. దుర్భిణికి కూడా అందవు. [illegible] విషయంలో చెప్పనక్కర్లేదు. అసలు కేంద్రాలే ఉండవు. అన్నీ సరళ రేఖలే."

రాజారావు తన [illegible] ప్రవాహాన్ని ఆపి, [illegible] "వేదవతి, ఏమయిపోయింది?" అని చెయ్యి తీసుకున్నారు.

శ్రీధరం మాట్లాడలేదు.

"అయ్యో, గురుమూర్తిగారూ, తను చిన్నప్పుడు అందరి జీవితాలూ ఒకే విధంగా [illegible] కాదండీ. కొందరి [illegible] లేని [illegible] ఉంటారు [illegible] ప్రయత్నిస్తూ [illegible]. ఆ వ్యక్తి ఇప్పటికీ [illegible] కేంద్రం - [illegible] ..."

"మాటు, గురుమూర్తిగారూ ..."

"[illegible]. ఇందాకట్నుంచి మీ మాటలు విన్నాను. మీ [illegible] నా మాటలు వినండి ... మీ రిందాకా గిరీశం కోట్ చేసినప్పుడు ఒక విషయం [illegible]. అతగాడు చివరికి [illegible] పోయాడో చెప్పారు. ఆనందం అనేది [illegible]. ఆయుష్షు, గిరీశం [illegible] ఒక [illegible] పెళ్ళి [illegible] లేకుండా [illegible] నా కిష్టం లేదు. అలా జీవించే బదులు [illegible] పోవటం మంచిది; లేదా, ఇప్పుడే ఓ టెస్టు ఎండ్రిన్ పుచ్చుకోవటం ఉత్తమం ..."

రాజారావు అడ్డం వచ్చాడు. "ఇదుగో, [illegible] శాస్త్రీ, చూడబోతే నిన్ను [illegible] పంపించి బుద్ధి శుద్ధి జరిపిస్తేనే గాని జ్ఞానో దయం అయ్యేట్టు లేదయ్యా!"

"ఆగండి ... [illegible], [illegible] ఏదో ఏడాది [illegible] ఎక్కర్లేదు. ఆడవాళ్ళని ఆరడి పెట్టటం, [illegible] దిక్కరించటం వంటి పనులు చేసే ధైర్యం [illegible], [illegible] ఒక్కొక్కతి

జీవన క్షేత్రం

యౌవనంలో పేదరికం, వృద్ధాప్యంలో సంపద - రెండూ బాధాకరాలే. అనుభవించాలనే కోరికలు ఉన్నప్పుడు డబ్బు లేకపోవడం ఎంత బాధో, డబ్బు పుష్కలంగా ఉన్నప్పుడు అనుభవించాలనే కోరికలు చచ్చిపోవడం అంతకన్న బాధ!

— గాన్కొత్

[illegible] వాడ్ని తిరిగిస్తుంటాడో మీకు తెలియదు. [illegible] ఆకలిని అసహ్యంగా తీసుకోవి నాకు లేని ఆకలిని సృష్టించుకొని నేను అనుభవించేది అలాగా ఆ ఆశాంతే కాదా?

"[illegible] సమయు, జంతువులు" అన్నారు. కానీ, [illegible] చేశారు. [illegible] 'ఇది తప్పు, ఇది ఒప్పు' అనే దాన్ని ఏ జంతువూ పాటించదు. [illegible] జంతువులకు ఆకలి అయినప్పుడు 'ఇది నా సంతానం, ఇది పర సంతానం' అనే భేదం కూడా ఉండదు. ఇలా [illegible] ఒక్కొక్క జంతువు ఒక్కొక్క రకమైన ఆహారం [illegible] ఉంది. [illegible] చేపల్ని తింటుంది. [illegible] తింటుంది. తాను గడిపే జీవితం కన్నా ఇంకా ఉన్నతమైన జీవితం [illegible] ఉండాలని [illegible]. [illegible] సాంఘిక జీవిత [illegible] కాని, [illegible] లేదు. [illegible] ఉండే [illegible], [illegible] వాటికి తెలియవు, జీవితంలో ఎదురయ్యే ఆపదలనుంచి తమను తాము ఎలా రక్షించుకోవాలో మానవుడికి తెలిసినట్లు వాటికి తెలియదు.

"ఇంకో విషయం మనం గ్రహించాలి. ఇతర ప్రాణులకు తామూ, తమ పరిసరాలూ తప్ప ఇంకేమీ తెలియదు. మనిషికి తనకు మరణం తప్పదని తెలుసు. తానెంత గొప్పవాడైనా, తనకన్నా గొప్ప శక్తి, ఈ గ్రహనక్షత్రాదులను, సూర్య చంద్రులను, జంతువులను, తనను, చివరికి అనంత విశ్వంలోని గోళాలను కూడా నియమబద్ధంగా నడిపిస్తున్న [illegible] ఒక టుందని తెలుసు. దాన్ని చూశాడు కూడా. ఇవన్నీ చూసిన వాళ్ళు [illegible] కోళ్ళలు. మానవ సమాజం [illegible] జంతువు [illegible], [illegible] జంతువుకన్నా హీనంగానో

జీవించటం మొదలు పెట్టినప్పుడు వాళ్ళు [illegible] — బుద్ధిలోంచి పుట్టిందిలాగా — ఉద్భవించి పరిణమిస్తున్నారు చూపిస్తూ వచ్చారు. సరే, ఇది వెర [illegible].

"[illegible] విధంగా [illegible], అంతా [illegible]. మీరా [illegible] మీకు [illegible] ఇచ్చిన [illegible] అనిపిస్తోంది."

రాజారావు అన్నాడు: "వివాహయోగంలో [illegible] ఇంతెందుకు?" [illegible] తీసుకున్నారు. "వేదవతి — గొంతు [illegible], [illegible] పోదాం, పద."

"నాకు సన్న్యాసి నవ్వాలని లేదు. పెళ్ళిచేసి సంసారినయి బతకాలని ఉంది" అంటూ శ్రీధరం నిలబడ్డాడు. [illegible] జేబులోంచి గోల్డ్ ఫ్లేక్ పెట్టె తీసి అన్నాడు: "ఇదుగోండి, మీ సిగరెట్టు పెట్టె. ఇందాక [illegible] మీ జేబులోంచి నేను తీశాను."

"[illegible]!" రాజారావు ఆశ్చర్యంతో నోరు తెరిచాడు.

"చూశారా, [illegible] సిగరెట్టు పెట్టె లేకపోతే గంట ఒక యుగంగా గడిపారు మీరు. [illegible] సంపాదించుకోవటం, [illegible] చేసుకొని సుఖంగా సంసారం సాగించటం అనే జీవితావసరాలు [illegible] అరటి పండిత కార్యక్రమంగా, [illegible] వాళ్ళ తమ జీవితాలని [illegible] గడుపుతుంటారో ఊహించారా ... [illegible]."

"పదండి, పోదాం."

శ్రీధరం లేచాడు. రాజారావుకూడా లేచాడు. ఇద్దరూ నడక ప్రారంభించారు. రాజారావు శ్రీధరం మొహంలోకి చూశాడు. [illegible] మొదట కళ్ళు చిన్నవి చేసి, ముక్కు [illegible] ముక్కును కుంచించి చూశాడు. కొన్ని క్షణాల తరువాత కళ్ళు పెద్దవి చేసి [illegible] కుంచించి చూశాడు. మొదటి చూపులో 'నువ్వు ఇంతే' అన్న భావం ఉంది. రెండవ చూపులో 'నువ్వు ఇంతటివాడివా' అన్న ప్రశ్న ఉంది. రోడ్డు చివరి [illegible] శ్రీధరం మొహంలోకి నాలు గైదు సార్లు [illegible] చూశాడు రాజారావు.

* * *

నెల తరువాత శ్రీధరానికి ఆలని పేర [illegible] పెళ్ళి అయింది.

రాజారావు ఆ పెళ్ళికి వెళ్ళి వచ్చాడు [illegible].

* * *

నాలుగైదు నెలలు గడిచాయి. [illegible] కాలంలో శ్రీధరం, రాజారావు [illegible] పర్యటించారు [illegible].

[illegible] రాజారావు [illegible] కాస్ [illegible]. ఇద్దరూ [illegible].

"[illegible]?"

"[illegible]"

"[illegible]?"

"[illegible] ... [illegible]"

"[illegible]!"

"[illegible] ... [illegible]."

సంభాషణ [illegible], [illegible] రాజారావు [illegible] వెళ్ళేసరికి [illegible] ఇద్దరూ [illegible].

[illegible] ఇల్లు వచ్చింది. [illegible] శ్రీధరం. ఇద్దరూ [illegible]. [illegible] కూర్చున్నారు.

"[illegible] రాజారావుగారూ!" శ్రీధరం పిలిచాడు.

"ఎవరది?" పక్క గదిలోంచి ప్రశ్న.

"నేనండీ, శ్రీధర్ని."

"[illegible], గదిలోకి రావొచ్చు, [illegible]"

శ్రీధరం లేచి, "[illegible] రెండు నిమిషాల్లో వస్తాను" అని గదిలోకి వెళ్ళాడు.

ఒక నిమిషం గడిచింది. ఒక స్త్రీ [illegible] వినపడసాగింది రాజారావుకు. [illegible] మధ్యలో మాటలు.

"నా [illegible] ... [illegible] ... [illegible] అయినప్పుడల్లా [illegible] అనే భేదం లేకుండా

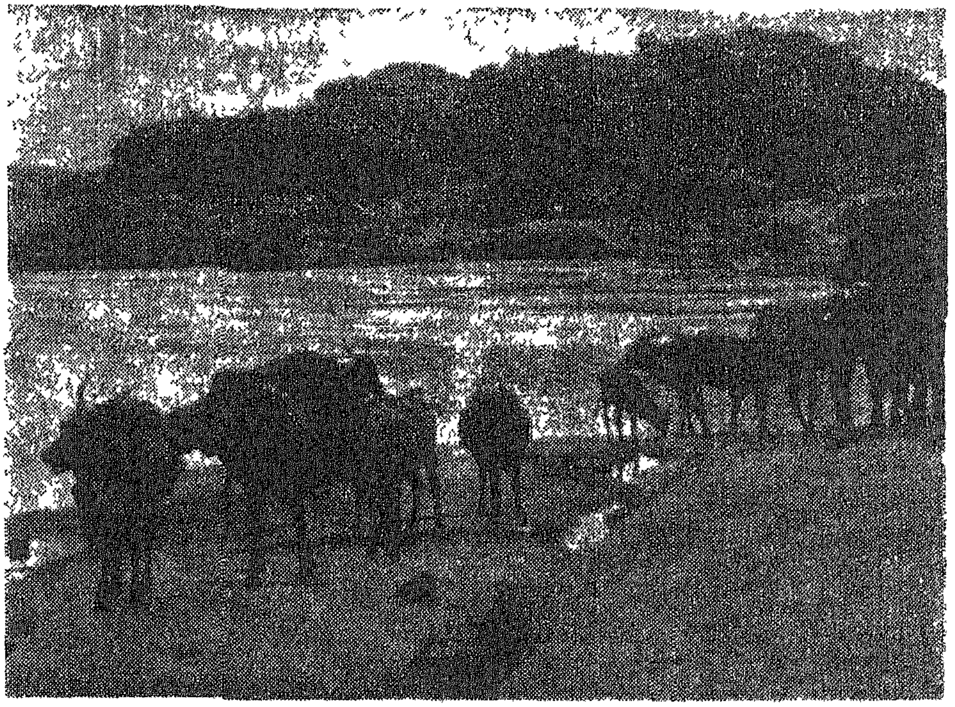

'మంద' — ఫోటో — భరద్వాజ (...)

నేను వచ్చానండి ఇప్పుడే నా కళ్ళ
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ఉంటుంది..."

[illegible]

[illegible] ఉంటుంది,
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] నారా."

[illegible] రాజారావు
కాబోలు మాట్లాడా రామ.

'ఏమి! ఏడుపెందుకమ్మా? ఈ
మా ఆడ దాని ఖర్మ అవుడు. ఏడాది!
[illegible] పుడుతుందో! వాడి
[illegible]
[illegible] ఏంచేటి
[illegible] వాడి
ఉంటూ ఎప్పుడు కదా?"

'అవునండీ.'

'అరె, రెండు కాలవల్ లీవులు
ఖర్చు చేశావా? ఎలె, ఇక ఈ విషయంలో
[illegible] వేవు. చేతన్నంత
[illegible] ఏం."

[illegible] కొద్ది క్షణాలు [illegible]
[illegible] కొద్ది [illegible]
[illegible] వెంటనే
[illegible] గొంతు వినిపించింది.

"అరెరె! [illegible]
[illegible] పిచ్చిదాని
[illegible] భయం ఏమీ లేదు.
[illegible] ఛెయిర్మన్ గారి
కాంప్లెక్స్. నేను మిద్దరం ఛెయిర్మన్
గారితో మాట్లాడుతాను. మీ ట్రాన్స్ఫరు
[illegible] (ప్రయత్ని)
[illegible] మిస్టర్
[illegible] ఏమన్నా
[illegible] వెళ్ళిరా."

ఎక్కడ గడిచిందో తెలియకుండా ఈ
మాట వింటూ కూర్చున్న రాజారావుకు
ఎదురుగుండా ఉన్న ద్వారం లోంచి
హాల్లోకి ఎవరో వృద్ధుడొకాయన దర్శన
మిచ్చాడు. తెల్లని, బొద్దు మీసాలతో
చూడ ముచ్చటగా ఉన్న ఆ వృద్ధుడు
నూపరింటెండెంటు తండ్రి అయ్యుప్పు
[illegible] రాజారావు. ఆయన
వచ్చాడు. వచ్చి టేబిల్ ముందరున్న
కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. బుగ్గ నిండా
తమలపాకు ఉన్నట్టున్నాయి. తాపీగా
నములుతున్నాడు. అందుకనే కాబోలు—
'మా రెవరు?' అన్నట్టు చేత్తో సైగ
చేశాడు.

"రాజారావు. కాలేజీలో [illegible]
చేస్తున్నాను."

"ఓహో!" అన్నట్టు తల ఊపాడు
వృద్ధుడు. కొన్ని క్షణాలు ఆగి. సావకాశంగా
తమ్మలంతా మింగి నోరు తెరచి అడిగాడు:

"ఏ ఊరు?"

"పీలూరు."

"అబ్బో, చాలా దూరమే!"

పీలూరు చాలా దూరం [illegible]
అయిందో రాజారావుకు అర్థం కాలేదు.
వృద్ధుడు మళ్ళీ అడిగాడు:

"ఇక్కడికి ఎలా [illegible]"

[illegible] కొంచెంగా [illegible]
రాజారావుకు. [illegible] 'ట్రాన్స్ఫరు,
ప్రమోషన్ అప్లికేషన్ మెంటూ?' అని
అడుగుతున్నాడు కాబోలు అనుకున్నాడు.

"అవును, ప్రమోషన్ కోసం వచ్చానండి."

"ఏమిటీ, ప్రమోషన్లు అయి
పచ్చాయా? ఈ ఋతువులో ప్రమోషన్లేమి
టండీ? . . . ఓహో! కాలేజీ వ్యాపారం
చేస్తున్నానని కదూ చెప్పారూ? బహుశా
ఆహారంలోకి ఆ శాకమే ఎక్కువగా
వాడుతూ ఉన్నట్టున్నారు. మరి ప్రే
మోషన్లు అవ్వవుటండీ! పైగా వేలారి
వాతావరణం ఎక్కడ, ఈ ఊరి వాతా
వరణం ఎక్కడ! నన్నొండి, నే నో రెండు
పొట్లాలిస్తాను. ఇప్పుడోటి, రాత్రి
ఒకటి కోసెతో కలిపి వేసుకోండి."

ముసలాయన ఇంకా ఏదో [illegible]
లేచి నిలబడి కంట్లోకి బయలుదేరాడు.

రాజారావు [illegible]
'నీ మొహమేమిటి, కాలేజీ ఏమిటి?
కొంచెం విని ఈయనకు పిచ్చిగాని లేదు
కదా' అనుకుంటున్నంతలో ఎక్కడిది
లోంచి భద్రం వచ్చాడు.

"ఏదండీ, మాస్టారూ."

భద్రాన్ని ఏదో అదృష్టపెంచింది
రాజారావుకి. అంతే, ఇక్కడ [illegible]
కొంచెం చెప్పి నిలబడ్డా ఆ ముసలాయన
వచ్చి బతిమిలాడతాడు. నోరు తెరిచి ఆ
[illegible]
[illegible] అందులో తలుగగానే [illegible]
చెప్పలేక, [illegible] దూరాన్నికుని, వంటి
[illegible] వాడాపుడిగా [illegible]
నడిచేశాడు. [illegible]
కుర్చీలో సిగరెట్టు [illegible]
పెట్టి, జ్ఞాపకం వచ్చినా, వెనక్కి నడిచే
సాహసం లేక భద్రాన్ని చేయి పట్టి
గుంజుతూ రెండే రెండు అంగల్లో
రిక్షాను చేరాడు.

రిక్షాలో ఎక్కి కూర్చున్నాక భద్రం
అడిగాడు: "ఏమిటి, మాస్టారూ, అంత
కంగారుపడుతున్నారు?"

జరిగిందంతా చెప్పాడు రాజారావు.

అంతా విని పకపకా నవ్వాడు భద్రం.
"ఆయనకు బ్రహ్మచెవుడు, సార్ ...
ఉన్నప్పుడు అయుర్వేద [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
అని ఇంకా ఉన్నా ఎంత [illegible]
[illegible]
ఎవరి ద్వారా వచ్చావని ఆ [illegible]
కొట్టినట్టే అడుగుతుంటాడు. తెలియని
వాళ్ళ [illegible] తికమక పడిపోతాం
కూడా" అని మళ్ళీ నవ్వాడు.

రాజారావు మొహంలో చిరాకు కొట్ట
వచ్చింది. "రాకరాక భలే కొంపకు
వచ్చానే" అన్నాడు.

[illegible]
[illegible] దాటింది. రాజారావు [illegible]

"[illegible] ఇందాక [illegible]
[illegible]
... [illegible]?"
ఇట్లా అని [illegible]

"అవునండీ, ఆ అమ్మాయిది ఒక
పాదగాథ. మాకు అంతా వినే ఉంటారు.
ఎక్స్టెన్షన్ మెంటులో రమణామూర్తికి
ఏది రూపాయి లిచ్చిందట, ఈ
ట్రాన్స్ఫరు కాన్సిల్ చేయించమని. వాడది
పుచ్చుకుని ఉడాయించి పోయాడు. గోల
పెడుతూ నా దగ్గరికి వచ్చింది. 'నేను
చేసే సహాయం చేస్తాను, సూపరింటెం
డెంటు గారిని కూడా కలుసుకోండి' అని
చెప్పాను. అందుమూలకు కాబోలు

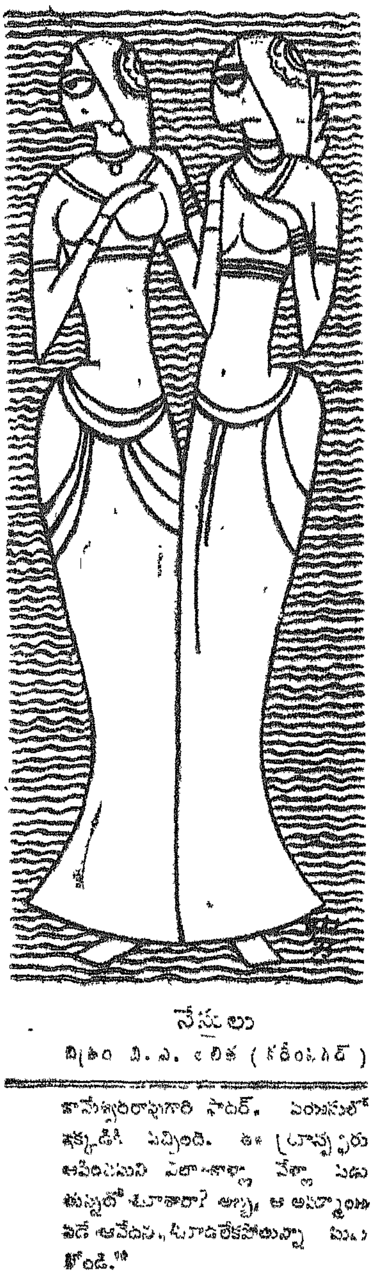

నేస్తాలు
చిత్రం వి. ఎ. లలిత (కరీంనగర్)

కామేశ్వరరావుగారి ఫాదర్. ఎందుకులో ఇక్కడికి వచ్చింది. ఈ [illegible] ఎలా [illegible] వేళ్ళా [illegible] ఉన్నతో ఉండాలా? అన్నా, ఆ అమ్మాయి పదే ఆవేదన, ఓదార్చలేకపోతున్నా [illegible] కోండి."

"నిదానా చేసి, ఉన్నాగా చెయ్యమనే తెలుసుకోవచ్చుగదా!"

"[illegible] అయితే, రెండో [illegible] చూసుకు మీ రెండుకు మూలలకు [illegible]"

"ఏమిటీ, [illegible] అమ్మాయి అంత [illegible]?"

"[illegible] అమ్మాయి [illegible] ప్రతి ఉత్సాహం [illegible] ప్రతి [illegible] ఆ అమ్మాయి [illegible] బాధలన్నీ, అనుభవాన్ని [illegible] ఆ అమ్మాయి ఎంత [illegible] [illegible]

తెలియదు, కాస్త్రీరా ... ఇంతేయినా ఎంత సింపుల్‌గా ఉంటుందనుకున్నారో! పెళ్ళి కాలేదనుకోండి."

"[illegible] చెప్పుకున్నాయ్, ఎంత లప్పట్లో అలాంటి వాళ్ళు ఉన్నారంటే [illegible] ఎంత తెలియ [illegible]. ఇంతకీ [illegible] అమ్మాయని [illegible]. [illegible] చేశాను."

"అదే, [illegible]? అన్నట్లుగడే [illegible] లేదు. ఆ అమ్మాయి ఎప్పుడూ ఎందరితోనో [illegible] వెళ్ళిపోయింది."

"ఇంతకీ, ఆ అమ్మాయి పేరు?"

"రాజేశ్వరి."

రాజారావు ఎటో చూస్తూ కూర్చుండి పోయాడు.

సినిమా హాలు వచ్చిందని రిక్షావాడు [illegible] అంటూ [illegible] తో కంతో లేరు.

* * *

ఓ వారం గడిచింది. ఆ రోజు, రాజారావు పేకాట్సు ఆడుతున్నారు. రాజారావు హఠాత్తుగా అడిగాడు:

"ఇంతకీ ఆ పంతులమ్మ విషయం ఏం తేలిందోయ్?"

"తేలే దేముందండీ, ఆ అమ్మాయి నాకు చెప్పుకున్న విషయాన్నే కొంచెం పాతోస్ రంగరించి అయ్యగారు మిసెస్‌తో ఉప్పుగా చెప్పాను. కామేశ్వరరావుగారు కూడా [illegible] ఎంత ఎప్పలించినా చెప్పారం. ఫలితంగా, ప్రెసిడెంటుగారికి [illegible] అయిపోతున్నట్లు [illegible] చెప్పించారు అయ్యగారు... అప్పట్నుంచి నిన్నటి దాకా ఇంకో విషయం తెలిసిందండోయ్!"

"ఏమిటది?"

"ఆ అమ్మాయికి నాలుగేళ్ళ కొడుకు కూడా ఉన్నాట్ట!"

"ఏమిటీ, చెప్పావు కావు!" రాజారావు తలఎత్తి ఖద్దరం వైపు చూశాడు. పరిచి పట్టుకున్న ముక్కల్ని చేతితోనే మూసి వేశాడు.

"ఎలా తెలిసింది, నీకీ విషయం?" అన్నాడు.

"ఏముందీ, ఆ అమ్మాయి అద్దెకుంటున్న ఇంటాయన తన కొడుక్కి ఉద్యోగం వేయించుకోవటం కోసం సమితి ప్రెసిడెంటుని వెంటబెట్టుకుని అయ్యగారి దగ్గరి కొచ్చాడు. లోపల అయ్యగారితో సమితి ప్రెసిడెంటు మాట్లాడుతూండగా నేను ఆయనతో [illegible] కలిసాను. మాటల్లో ఆయన రాజేశ్వరి ఉనింట్లోనే ఉంటున్నా [illegible]

నాకు [illegible] వివరాలు రాబట్టాను. ఆ వివరాల్లో ముఖ్యమైనది ఆ అమ్మాయి కో కొడుకు ఉండటం మనేది."

[illegible] అప్పుడు [illegible] రాజారావు [illegible] ఖద్దరం పెళ్ళి [illegible] అన్నాడు.

రాజారావు అన్నాడు: "[illegible] ఆ అమ్మాయికి ఏ [illegible]?"

"[illegible] విశాఖపట్నం. [illegible] చేస్తున్నది..."

"అలాగా. విశాఖపట్నమా, [illegible] రాజేశ్వరికదూ, పెళ్ళి కాకుండానే నాలు గేళ్ళ కొడుకా?"

రాజారావు పేకముక్కలు కింద [illegible] శాడు. లుంగీ ఎత్తి పట్టుకుని గదిలో పచార్లు చెయ్యటం మొదలు పెట్టాడు.

"ఆ అమ్మాయి మీకు తెలుసా, ఏమిట్లా?"

రాజారావు [illegible]. ఖద్దరం ముక్కలన్నీ పోగుచేసి బోత్తిని కార్డ్సులో పెడుతూ అన్నాడు:

"[illegible] ఆ అమ్మాయిని ఆశ పెట్టి పాడుచేసి ఉంటాడు. ఇలా ఆడవాళ్ళకు అన్యాయం చేసేవాళ్ళని [illegible] నిలువునా చీరేయాలనిపిస్తుం దండీ నాకు. పాపం, ఆ అమ్మాయి ఎంత [illegible]!"

రాజారావు ఆగాడు. "[illegible] పరిస్థి తులు అనుకూలించక వాడు పెళ్ళి చేసుకో లేదేమో?" అన్నాడు. రెండు నిముషాలు పచార్లు చేసి ఖద్దరం ఎదురుగుండా వచ్చి నిలబడి అతని [illegible] [illegible] — "నువ్వే అతడి స్థానంలో ఉంటే ఏం చేసేవాడివి?" అన్నాడు.

"నేనే అయితే అసలు [illegible] గ్రంథం నడిపేవాడినే కాదు. ఒకవేళ నడిపినా ఆ అమ్మాయి [illegible] అయింది నేసరికి [illegible] పారిపోయి వచ్చే వాడినేకాదు. లక్షణంగా పెళ్ళి చేసుకుని వాడిని."

రాజారావు ఖద్దరం [illegible] చూశాడు. [illegible] [illegible] ఇంకో [illegible] పచార్లు చేశాడు. రెండు నిమిషాలు అయ్యాక అన్నాడు:

"సరే, బాగానే ఉంది. ఒకవేళ ఆ వివాహానికి మీ అమ్మా, నాన్నా ఒప్పుకోక పోతే?"

"ఆదేమిటి, సార్! పెద్దాళ్ళు ఒక పెళ్ళి కాని పిల్లను పాడు చెయ్యటానికి [illegible]

అమ్మా, నాన్నలను [illegible] ఒప్పించు కోవటమూనా! నిజానికి ఇప్పుడు నేను కట్నం లేని పెళ్ళి చేసుకున్నానని మా నాన్న నాతో మాట్లాడటం మానేశాడు, తెలుసా?"

రాజారావు ఆగి తలఎత్తి ఖద్దరం [illegible] [illegible] చూశాడు. [illegible] [illegible] [illegible]. "[illegible]" అన్న [illegible] [illegible].

* * *

[illegible] రాజారావు [illegible] [illegible] ఖద్దరం గదికి [illegible] [illegible].

* * *

[illegible] ఖద్దరానికి [illegible] రాసిన [illegible] వచ్చింది.

"డియర్ ఖద్దరం,

నా [illegible] [illegible] ఏమైనా [illegible]. ఆనాటి సందర్భాల్లో నువ్వు [illegible] ప్రాయాలు నాకు తెలుసునని కాదు. కానీ [illegible] చెప్పాలనిపించి [illegible] నాడిన [illegible]. అందుకే ప్రభావితుడనయ్యాను.

"నేటినుండి నా జీవితానికి కొత్త దిశ్సు [illegible]. [illegible] చేసుకుంటే, నేను రాజేశ్వరిని [illegible] మారేజి చేసుకోబోతున్నాను. [illegible] పుట్టిన వాడు నా కొడుకే — విశాఖ [illegible] నాతో [illegible]. [illegible] ఆమెతో నేను చేసిన స్నేహఫలితం! ఆడ వాళ్ళ [illegible], అందునా పంతులమ్మల [illegible] నా కున్న భావాలను నువ్వు [illegible] చేశావు. ఈ ప్రయత్నంలో ఉదాహరణగా నా రాజేశ్వరినే నాకు [illegible]. ఇందుకు నేను నీ కెంతగానో ఋణపడి ఉన్నాను.

"నా జీవితం [illegible] [illegible]. [illegible] ఎంత వెలుగును [illegible] [illegible] నా జీవితాని కిచ్చింది. [illegible] ఇంకా దగ్గరగా నువ్వు [illegible] ద్వారా నా జీవితం [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. పెళ్ళికి నీ [illegible] ఆహ్వానిస్తున్నాను. [illegible] ఉన్నా [illegible] [illegible] కదూ!

నీ ఆత్మబంధువు,

— రాజారావు." ★